

ТКАЧЕНКО

Сергій Анатолійович
nukoblikaudit@inbox.ru

УДК 332.146.2:[65.012.122:338.43]

ФУНКЦІОНУВАННЯ ПІДСИСТЕМИ ЕКОНОМІЧНОГО МОНІТОРИНГУ В СИСТЕМІ СТРАТЕГІЧНОГО РЕГУЛЮВАННЯ РЕГІОНАЛЬНОЇ СТРУКТУРИ ТА ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ СУБ'ЄКТІВ АГРОПРОДОВОЛЬЧОЇ СФЕРИ ІЗ ТОЧКИ ЗОРУ ІНВАНІАНТУ ПОВЕДІНКИ, ЯКИЙ ВІДОБРАЖАЄ ЦІЛІ ФУНКЦІЇ

THE OPERATION SUBSYSTEM OF THE ECONOMIC SYSTEM OF MONITORING THE STRATEGIC MANAGEMENT OF THE REGIONAL STRUCTURE AND TERRITORIAL ORGANIZATION OF THE SUBJECTS OF AGRO-FOOD SECTOR IN TERMS OF THE INVARIANT BEHAVIOR OF DISPLAYING THE TARGET FUNCTION

к.е.н., доцент кафедри обліку і аудиту, в.о. ректора Вищого навчального закладу Міжнародний технологічний університет "Миколаївська політехніка"

У статті обґрунтовано, цілеспрямоване уявлення дозволяє розглядати функціонування підсистеми економічного моніторингу в системах стратегічного регулювання регіональної структури і територіальної організації суб'єктів агропродовольчої сфери із точки зору інваріанту поведінки, який відображає цілі функції.

В статті обґрунтовано, ціленаправлене представлення дозволяє розглядати функціонування підсистеми економічного моніторингу в системах стратегічного регулювання регіональної структури і територіальної організації суб'єктів агропродовольчої сфери з точки зору інваріанту поведінки, який відображає цілі функції.

In the article justified purposeful representation allows us to consider the operation of the subsystem of economic monitoring in the strategic adjustment of the regional structure and territorial organization of the subjects of agro-food sector in terms of the invariant behavior of displaying the target function.

Ключові слова: дерево цілей, моніторинг, підсистема, принципова структура, регіональна структура, система стратегічного регулювання, суб'єкт агропродовольчої сфери, територіальна організація, функція

Ключевые слова: дерево целей, мониторинг, подсистема, принципиальная структура, региональная структура, система стратегического регулирования, субъект агропродовольственной сферы, территориальная организация, функция

Keywords: tree objectives, monitoring subsystem, the basic structure, regional structure, system of strategic control, the subject of agro-food sector, territorial organization, function

ВСТУП

Деталізація цілей підсистеми веде до побудови дерева цілей. В процесі побудови дерева цілей підсистеми вирішальним фактором впливу виступає взаємозв'язок цілей, який виступає в тому, що досягнення однієї цілі сприяє реалізації іншої. При цьому цілі нижніх рівнів дерева цілей завжди виступають як засіб досягнення цілей вищих рівнів. І дерево цілей найбільш ефективно реалізується тільки в тому випадку, коли наявна достатня узгодженість окремих поодиноких цілей із вищими цілями, які логічно належать до тієї ж гілки дерева, та генеральною ціллю усієї підсистеми в цілому тощо. Не дивлячись на той факт, що на цей час наявна велика кількість досліджень вчених-економістів, пов'язаних із проблемами моніторингу при створенні та функціонуванні територіально-виробничих систем, в загальному обсязі яких виділяються такі із них як П.Ф. Аскеров [1], А. Г. Глебова [2], М. Д. Заводчиков [3], К. Е. Коба [4], Д. М. Литвинов [5], С. В. Лобова

[6], М. Р. Маїрова [7], О. В. Мамай [8], В. М. Серов [9], О. В. Хворостьянова [10] і інші, питання пов'язане із формуванням принципової структури дерева цілей підсистеми економічного моніторингу в системі стратегічного регулювання регіональної структури та територіальної організації суб'єктів агропродовольчої сфери висвітлення не знайшло. Отож, велике практичне і теоретичне значення набуває викладення цього матеріалу, який в літературних джерелах, на наш погляд, розглянутий недостатньо та ін.

МЕТА РОБОТИ полягає в обґрунтуванні того факту, що цілеспрямоване уявлення дозволяє розглядати функціонування підсистеми моніторингу в системах регулювання регіональної структури і територіальної організації агропродовольчої сфери із точки зору інваріанту поведінки, який відображає цілі означеної функції ін.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Теоретико-методологічною основою даної статті виступає діалектичний метод і основні положення теорії функції моніторингу, систем регулювання. У процесі дослідження використовувалися такі методи: *абстрактно-логічний* (для теоретичного узагальнення та формулювання висновків); *монографічний* (при дослідженні теоретичних методик моніторингу, систем регулювання); *економіко-статистичний*, *розрахунково-конструктивний*, *порівняльний* (при діагностиці стану функції моніторингу територіально-виробничих систем); *групування* (з метою характеристики ієрархічної структури дерева цілей); *графічний* (при побудові принципової структури дерева цілей моніторингу).

РЕЗУЛЬТАТИ

Дерево цілей підсистеми моніторингу має ієрархічну структуру, яка включає декілька рівнів (рис. 1). На першому, самому верхньому, рівні розташована генеральна ціль підсистеми F , яка полягає у підвищенні ефективності системи стратегічного регулювання регіональної структури і територіальної організації суб'єктів агропродовольчої сфери. На другому, більш низькому, рівні вона диференціюється на дві підцілі. Перша із цих підцілей f_1 проявляється в тому, щоб забезпечити користувачів на рівні регулювання регіональної структури та територіальної організації агропродовольчої сфери інформацією, необхідною

для прогнозування господарської діяльності на перспективу, об'єктивної оцінки результатів роботи за різні планові періоди, оперативного регулювання господарських процесів, виявлення резервів підвищення ефективності господарської діяльності. Друга підціль підсистеми f_2 є у наданні економіко-аналітичної інформації для суб'єктів агропродовольчої сфери, яка необхідна їм для прогнозування роботи внутрішніх структурних підрозділів, об'єктивної оцінки результатів їх господарської діяльності за окремими періодами, оперативного регулювання господарських процесів на внутрішньому рівні і виявлення резервів підвищення ефективності господарської діяльності і інше.

На третьому рівні дерева цілей відбувається подальша деталізація двох вище вказаних підцілей. Підцілі f_1 та f_2 диференціюються на підцілі $f_{1.1} - f_{1.6}$ і $f_{2.1} - f_{2.6}$, які мають призначенням видачу обліково-економічної та аналітичної інформації, відповідно, для рівня стратегічного регулювання регіональної структури і територіальної організації агропродовольчої сфери та суб'єктів агропродовольчої сфери за окремими видами підсистеми економічного моніторингу: перспективному, періодичному, оперативному, порівняльному, проблемно-орієнтованому і функціонально-вартісному; та ін.

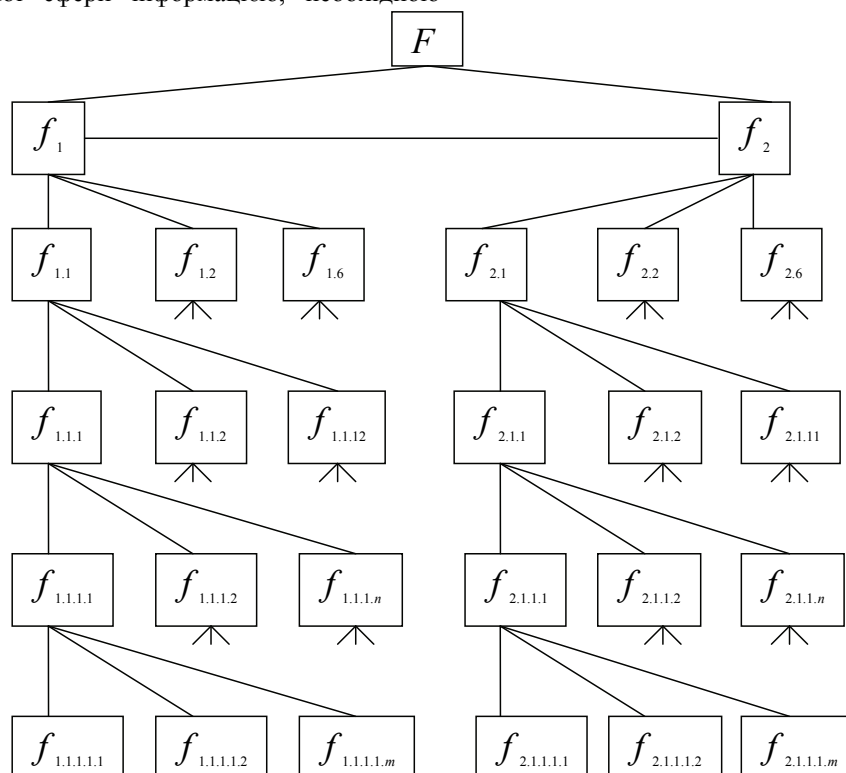

Рис. 1. Орієнтовний граф «Принципова структура дерева цілей підсистеми моніторингу в системі регулювання регіональної структури і територіальної організації суб'єктів агропродовольчої сфери»

Четвертий рівень дерева цілей підсистеми являє собою сукупність підцілей:

$$(f_{1.1.1}, f_{1.1.2}, \dots, f_{1.1.12} \text{ тощо}; f_{2.1.1}, f_{2.1.2}, \dots, f_{2.1.11} \text{ тощо}),$$

які спрямовані на надання обліково-економічної

та аналітичної інформації за різними сторонами і напрямками розвитку виробничо-господарської діяльності, відповідно, регіональної структури та територіальної організації агропродовольчої сфери,

суб'єкта агропродовольчої сфери. Зокрема, підцілі підсистеми на даному рівні дерева її цілей передбачають надання всебічної інформації із моніторингу техніко-організаційного рівня виробництва, із моніторингу норм і нормативів, із моніторингу засобів праці, із моніторингу предметів праці, із моніторингу використання робочої сили, із моніторингу обсягу виробництва та реалізації продукції, із моніторингу якості, із моніторингу витрат на виробництво і собівартості продукції, із моніторингу прибутку та рентабельності, із моніторингу фондів економічного стимулювання, із моніторингу соціального розвитку колективу і із моніторингу фінансового стану. При цьому інформаційні дані із моніторингу фінансового стану повинні надаватися тільки на рівень регулювання суб'єктом агропродовольчої сфери, уся ж інша обліково-економічна та аналітична інформація повинна надходити користувачам, які знаходяться як на рівні стратегічного регулювання регіональної структури і територіальної організації агропродовольчої сфери, так і на внутрішньому рівні та багато ін.

П'ятий рівень дерева цілей підсистеми моніторингу, який забезпечує чотири рівні, розташованих вище, - отримання інформації за локальними питаннями, які стосуються дослідження окремих сторін і напрямків розвитку регіональної структури та територіальної організації агропродовольчої сфери, діяльності суб'єктів агропродовольчої сфери. Наприклад, на рівні стратегічного регулювання суб'єктом агропродовольчої сфери підцілі даного рівня будуть саме в отриманні інформаційних даних із моніторингу стану технічного рівня виробництва суб'єкта агропродовольчої сфери – $f_{1.1.1.1}$, із моніторингу узагальнюючого показника технічного рівня виробництва суб'єкта агропродовольчої сфери – $f_{1.1.1.2}$, із моніторингу стану рівня організації виробництва суб'єкта агропродовольчої сфери – $f_{1.1.1.3}$, таке інше.

Найнижчий, шостий рівень дерева цілей підсистеми економічного моніторингу має своїм призначенням отримання інформації за багаточисельними обліково-економічними і аналітичними показниками та критеріями ефективності. Топологія дерева цілей на цьому рівні допускає, що досягнення попередньої більш високої цілі може бути забезпечено інформацією як за одним обліково-економічним і аналітичним показником та критерієм ефективності (якості), так і за їх деякою значною сукупністю тощо.

ВИСНОВКИ

Узагальнюючи викладений матеріал, можливо зробити наступні конклзії, цілеспрямоване уявлення дозволяє розглядати функціонування підсистеми економічного моніторингу в системах стратегічного регулювання регіональної структури та територіальної організації суб'єктів агропродовольчої сфери із точки зору інваріанту поведінки, який відображає цілі функції. Серед перспектив подальших розвідок у

даному напрямку розвитку особливою актуальністю, на наш погляд, відзначається питання пов'язане із розглядом обмежень економічного і інформаційно-технічного характеру, які накладаються на ціль підсистеми моніторингу в системах стратегічного регулювання регіональної структури та територіальної організації агропродовольчої сфери при її створенні і функціонуванні і інше.

Список використаних літературних джерел

1. Аскеров, П.Ф. Развитие системы управления агропромышленным комплексом: диссер. ... д. э. н.: 08.00.05 / Аскеров Пулат Фазаилович; [Место защиты: Новгородский государственный универ-т]. – Москва, 2012. – 327 с.
2. Глебова, А.Г. Аграрное консультирование в системе управления инновационным развитием сельского хозяйства: диссертация ... д. э. н.: 08.00.05 / Глебова Анна Геннадьевна; [Место защиты: Всеросс. научно-исследов. ин-т организации пр-ва, труда и управ. в сель. хоз-ве]. – Москва, 2013. – 300 с.: ил.
3. Заводчиков, Н.Д. Управление издержками и прибылью в организациях агропродовольственного сектора экономики: теория, методология, практика: диссертация ... д. э. н.: 08.00.05 / Заводчиков Николай Дмитриевич; [Место защиты: Орен. гос. аграр. ун-т]. - Оренбург, 2007. - 345с.
4. Коба, Е.Е. Формирование методологии системы внутреннего контроля в агропромышленных холдингах: диссертация ... д. э. н.: 08.00.12 / Коба Екатерина Евстафьевна; [Место защиты: Автономная некоммерческая организация высшего проф. «Рос. ун-т кооперации»]. – Москва, 2012. – 310 с.
5. Литвинов, Д.М. Инструменты регулирования регионального рынка зерна: диссертация ... к. э. н.: 08.00.05 / Литвинов Дмитрий Михайлович; [Место защиты: Мичуринский гос. аграр. универси-т]. – Рязань, 2007. – 198 с.
6. Лобова, С.В. Развитие организационно-экономических отношений участников агропродовольственного рынка: диссертация ... доктора экономических наук: 08.00.05 / Лобова Светлана Владиславьевна; [Место защиты: Алтайский государственный универ-т]. – Барнаул, 2007. – 317 с.: ил.
7. Маирова, М.Р. Формирование стратегии экономической устойчивости хозяйствующих субъектов регионального АПК: диссертация ... к. э. н.: 08.00.05 / Маирова Марьяна Руслановна; [Место защиты: Институт информатики и проблем регионального управления]. - Нальчик, 2010. – 183 с.
8. Мамай, О. В. Управление инновационным развитием аграрного сектора региональной экономики: диссертация ... доктора экономических наук: 08.00.05 / Мамай Оксана Владимировна; [Место защиты: Самарский государственный экономический университет]. - Самара, 2012. - 359 с.: 14 ил.
9. Серов, В.М. Формирование программно-целевого управления региональным АПК: теория, методология, практика: автореферат диссер. ... доктора экономических наук: 08.00.05 / Серов Вячеслав Михайлович; [Место защиты: Орловский государственный аграрный ун-в-т]. - Брянск, 2005. - 40 с.
10. Хворостьянова, О.В. Формирование стратегии диверсификации производства в организациях аграрной сферы: диссертация ... кандидата экономических наук: 08.00.05 / Хворостьянова Ольга Владимировна; [Место защиты: Сев.-Кавказ. гос. технич. ун-т]. – Ставрополь, 2009. – 186 с.: ил.